

Vårdhygien Skåne

Godkänt datum 2024-04-02
Godkänd av Medicinskt sakkunnig
Version 3.0

Covid-19 – vårdhygieniska riktlinjer i slutenvård

Sjukdomen covid-19 orsakas av SARS-coronavirus 2 (SARS-CoV-2) och klassificeras i Sverige sedan 1 april 2022 som en anmälningspliktig sjukdom som är smittspåringspliktig i vissa miljöer. Väl utarbetade rutiner för korrekt hänvisning och handläggning av patienter som söker sjukvård krävs för att minska risken för vårdrelaterad smitta.

Alla patienter har enligt Hälso- och sjukvårdslagen rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av misstänkt eller konstaterad diagnos.

Vid frågor kontakta Vårdhygien dagtid eller infektionsläkare jourtid.

Smittväg

Viruset har under pandemin framför allt smittat via respiratoriska droppar och sannolikt ibland via kontaktsmitta. Utbredningen av mer smittsamma SARS-CoV-2 varianter har under covid-19 pandemin ökat förutsättningen för så kallad luftburen smitta i tidig sjukdomsfas.

Inkubationstid

Inkubationstiden bedöms vanligtvis vara 2–5 dagar.

Symtom

Infektion med SARS-CoV-2 kan ge upphov till mycket varierande sjukdomsbild i covid-19. Asymtomatisk eller mild sjukdom med luftvägsbesvär och feber är vanligt hos yngre och i övrigt friska. Med ökad ålder och bakomliggande medicinska sjukdomar ökar risken för

allvarlig sjukdom med sjukvårdskrävande svår lunginflammation och även risk för multiorgansvikt. Vaccination mot covid-19 ger skydd mot allvarlig sjukdom.

Smittsamhet

Smittsamheten är störst i anslutning till insjuknandet och i början av sjukdomsförloppet. Smittsamhet vid lindrig sjukdom upphör normalt efter 5 dagar från symtomdebut med feberfrihet i minst 24 timmar samt klinisk förbättring.

Patienter med bakomliggande medicinska sjukdomar och/eller läkemedelsbehandling som medför lätt till måttligt nedsatt immunförsvar (tex. njursvikt, diabetes och immunsuppressiva läkemedel) kan vara smittsamma längre tid och bör inte smittfriförklaras förrän tidigast efter 7 dagar från symtomdebut.

För patienter med grav immunsuppression, kritisk sjukdom som vårdats på IVA samt spädbarn krävs en individuell bedömning. Som riktmärke bedöms smittsamheten låg efter minst 14 dagar samt minst ett dygns feberfrihet och stabil klinisk förbättring.

Vårdhygien bedömer inte smittsamhet i enskilda fall utan detta bedöms av patientansvarig läkare. Diskussion rekommenderas med infektionsläkare vid behov av smittsamsbedömning.

Ventilation

Vid vård av smittsamma covid-19 patienter bör vådrummet ha god ventilation (totalt luftflöde på 60 liter/sekund och patient motsvarande 3–5 luftväxlingar/timme). Om detta inte uppnås med ordinarie ventilation kan portabla luftrenare med HEPA-filteraggregat användas för att åstadkomma godtagbar ventilation och på så sätt minska antalet smittförande partiklar i luften.

När portabel luftrenare med HEPA-filter används, placeras den om möjligt i närheten av patienten, lämpligen med utblåset ej riktat mot dörren. Vid vård av patienter med covid-19 rekommenderas detta under smittsamsperioden. Efter användning ska den portabla luftrenaren rengöras och desinfekteras med ytdesinfektionsmedel med tensider innan den flyttas.

I första hand avråds från fläktar i rum där patienter med covid-19 vårdas, om detta ändå anses nödvändigt ta de råd i beaktan som beskrivs i [Fläktar och kylaggregat i vårdmiljö](#)

Utbrott/smittspårning

Spridning av covid-19 i sjukvården förekommer och riskerar att snabbt orsaka större utbrott. I hälso- och sjukvården samt i vissa omsorgsverksamheter finns personer med hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19. I dessa miljöer kan det bli aktuellt med smittspårning för att minska riskerna för vidare smittspridning. Verksamheten ansvarar för smittspårningen och Vårdhygiens uppdrag är att vara rådgivande i samband med smittspårning.

Se [Smittspårning covid-19 i slutenvård](#)

Vårdrutiner	
Tillämpa Grundläggande vårdhygieniska rutiner i slutenvård Dessutom gäller nedanstående vårdrutiner:	
Vårdplacering	<ul style="list-style-type: none"> • Patienter med misstänkt eller konstaterad covid-19 isoleras på enkelrum med egen toalett. • Vid flera fall av konstaterad covid-19 ska samvård/kohortvård övervägas.
Insjuknar under vårdtiden	<ul style="list-style-type: none"> • Vid oväntat fall av misstänkt covid-19: Patienten flyttas till enkelrum med egen toalett och isoleras. Eventuella medpatienter flyttas i regel inte innan positivt provsvar påvisats hos indexpatienten. • Inga andra patienter bör läggas in på salen. Använd avskärmning mellan patienterna. • Vid konstaterad covid-19: Samvårdade patienter isoleras om möjligt på enkelrum, patienter som riskerar allvarlig sjukdom prioriteras. • För handläggning se Smittspårning covid-19 i slutenvård
Provtagning/diagnostik	<ul style="list-style-type: none"> • Provtagning för SARS-CoV-2 sker i samråd med läkare och kan göras med två principiellt olika metoder, PCR och antigen test. • PCR-test kan detektera något lägre virusmängder men tar längre tid att få svar på. PCR-test rekommenderas alltid vid provtagning av personer med symtom samt som förstahandsval vid smittspårning, oavsett symtom. • Antigen test har en något lägre känslighet men fördelen är kort svarstid och kan därför vara

	<p>lämpligt vid provtagning av asymtomatiska personer i vissa situationer.</p> <ul style="list-style-type: none"> För provtagningsanvisningar se Analysportalen (sök på "SARS"). <p>Överväg även provtagning för andra luftvägsvirus.</p>
Patient	<ul style="list-style-type: none"> Informera patienten om host- och nysetikett samt god handhygien. Vid oundviklig vistelse utanför vårdrum/undersökningsrum bör patienten om möjligt bära munskydd.
Besökare	<ul style="list-style-type: none"> Besökare ska gå direkt till och från vårdrum och inte vistas på avdelningen eller sjukhuset i övrigt samt erbjudas samma skyddsutrustning som vårdpersonalen. Ansvarig personal ska visa hur skyddsutrustningen används och betona vikten av noggrann handhygien.
Undersökning/behandling på annan enhet eller mottagning på sjukhus	<ul style="list-style-type: none"> Mottagande enhet ska vara informerad i förväg om att patienten har misstänkt eller konstaterad covid-19. Patienten bör gå direkt in på undersökningsrummet och inte vistas i väntrummet. Informera patienten om host- och nysetikett samt god handhygien. I samband med transport bör patienten om möjligt bära munskydd. Minimera kontakt med andra patienter och personal under transporten. Transportör bär munskydd II/IIR.
Överföring till annan vårdform	<ul style="list-style-type: none"> Mottagande enhet ska vara informerad i förväg om att patienten har misstänkt eller konstaterad covid-19 eller om patienten skrivs ut från avdelning med pågående utbrott och därför är exponerad. För bokning av sjukresa, se Boka sjukresor - Vårdgivare Skåne

Personal	
Tillämpa alltid Basal hygien i vård och omsorg enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2015:10. Dessutom gäller nedanstående rutiner:	
Hygienrutiner för personal utöver basala hygienrutiner	<ul style="list-style-type: none"> • Munskydd klass II/IIR eller andningsskydd används vid vistelse i samma rum som patient med misstänkt eller konstaterad covid-19. • Andningsskydd (FFP2, FFP3) ska användas vid vårdmoment med förhöjd risk (intubation/extubation, bronkoskopi, sugning av nedre luftvägarna, trakeotomi - tidigare benämnt aerosolgenererande procedurer). Andningsskydd bör även övervägas vid <ul style="list-style-type: none"> - nära och långvarig kontakt - kraftig hosta Användaren ska vara väl förtrogen med hur andningsskyddet används. Andningsskyddet ska vara väl tillpassat för att förhindra läckage, se Munskydd och andningsskydd • Visir ska användas vid patientnära vårdmoment som skydd mot stänk. Skyddsglasögon kan användas som alternativ, men då endast tillsammans med vätskeresistent munskydd (IIR).
Rutiner för personal	<ul style="list-style-type: none"> • Personal med nytillkomna symtom på luftvägsinfektion rekommenderas att stanna hemma tills de är stabilt förbättrade och har varit feberfria minst ett dygn. Om luftvägsinfektionen är orsakad av konstaterad covid-19, bör personalen inte arbeta de första 5 dyggen efter symtomdebut.

Relaterad information

[Folkhälsomyndigheten - Information till personal inom vård och omsorg samt kliniska laboratorier angående covid-19](#)

[Smittskydd Skåne – covid-19](#)